

Systematic approaches developed for the use of zither in school music education and their level of effectiveness

Kanun algısının okul mzık eğitiminde kullanımına yönelik geliştirilen sistematik yaklaşımlar ve etkililik dzeyleri¹

**Ali Korkut Uludađ²
Nuray Dönmez Devociođlu³**

Abstract

This investigation has been made in order to designate the effectiveness of teaching system, which was made by the investigator different approaches was used on students. The working group of the investigation consists of 8th students which belongs to Ministry of National Education. The students who attend to Esenkent Şehit Bedri Sinan olak Intermediate School (n=20) which depend on Kars National Education Management.

Experimental design was used at the investigation which includes pretest and final test control groups. Working group students has been formed impartially which contains control group (n=10) and experiment group (n=10). A teaching method which was prepared by the investigator on experiment group students lasted about 8 weeks and traditional teaching method were used here. During the first stage of the experimental operation process equivalency test was used and then pretest and posttest were used. So as to designate the student's listening and auditory skills, rubric answer key rubric expert opinion form was used.

In order to analyse whether there is an enormous difference between pretest and final test results among control and experiment group students, Mann – Whitney U test was

Özet

Bu araştırma, kanun çalgısının ilköğretim mzık ğretimi programında farklı yaklaşımlarla kullanılması ve araştırmacılar tarafından oluşturulan ğretim sisteminin öğrenciler üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın alışma grubu, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Esenkent Şehit Bedri Sinan olak Ortaokulunda ğrenim gören (n=20) 8. sınıf öğrencileri tarafından oluşmuştur. Araştırmada ntest ve sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu öğrencileri yansız atama yoluyla kontrol grubu (n=10) ve deney grubu (n=10) olarak belirlenmiştir. Deney grubu öğrencilerine araştırmacılar tarafından hazırlanan bir ğretim sistemi sekiz haftalık süreç içerisinde uygulanırken kontrol grubu ile dersler geleneksel yöntemlerle srdrlmştir. Deneysel işlem sürecinin ilk aşamasında denklik testi devamında ise ntest ve sontest uygulamaları gerçekleştirilmiştir. ntest–sontest aşamalarında öğrencilerin işitme ve seslendirme becerilerini belirlemeye yönelik dereceli puanlama anahtarı ve dereceli puanlama anahtarına ilişkin uzman görüşü alma formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için, kontrol ve deney grubu ğrencilerinin ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann – Whitney U Testi

¹ Bu araştırma, Ali Korkut Uludağ'ın danışmanlığında Nuray Dönmez Devocioğlu tarafından hazırlanan ve 10.01.2017 tarihinde savunması gerçekleştirilen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Mzık Eğitimi Anabilim Dalı; korkutuludag@atauni.edu.tr

³ Yüksek Lisans, nuraydonmez@gmail.com

used. By means of datas, at the equivalency test results “TestMaker 9. 3” pocket programme was used and “SPSS 20” pocket programme was used at pretest and final test stage`s results. If we consider the outcomes as a whole the teaching programme which was prepared by the researcher has brought favorable outcomes.

Keywords: Education, music education; zither (kanun instrument); audition and articulation skill.

kullanılmıştır. Denklik testi sonuçlarında “TestMaker 9. 3” paket programı, ön test ve son test aşamasının sonuçlarında ise “SPSS 20” paket programları kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar bir bütün olarak ele alındığında araştırmacılar tarafından hazırlanan öğretim sistemi üzerinden olumlu sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim; müzik eğitimi; kanun çalgısı; işitme ve seslendirme becerisi.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

Türk müziği çalgıları, anatomik yapıları ve kullanılan akort sistemleri açısından Batı müziği alanında uyumlu bir şekilde kullanılamamaktadır. Kanun ise hem ses genişliği hem de anatomik yapısı gereği daha elverişli olanaklara sahiptir. “Kahyaoğlu (2011:14) kanun çalgısının teknik yönden arp ve gitara yakın olduğunu belirterek çok sesli çalışmalara uygun bir çalgı olarak Türk musikisinin piyanosu olarak da adlandırılabilceğini ifade etmektedir”. Kanunun bu tarz kullanım şekilleri, piyanoyla birlikte önemli ortak noktaların bulunduğunu göstermektedir. Göze çarpan diğer önemli bir faktör ise sağ ve sol elin üstlendiği görevlerin iki çalgıda da benzerlik göstermesidir. Örneğin hem piyanoda hem de kanunda sol el ile eşlik yaparken sağ elinde ezgiyi çalabilmesi mümkündür. Kanunun Türk müziği çalgıları içerisinde en yüksek düzeyde sese sahip olan çalgılardan birisi olması da diğer önemli bir yönünü işaret etmektedir.

Yüzyılımızın başından itibaren ülkemiz müziğinde Batı müziğinin etkilerinin görülmesi ile geleneksel enstrümanlarımızın teknik açıdan kapasite ve imkanlarının arttığını görmekteyiz (Akkuş, 2004:258). Bu etkileşim, kanun ile Batı müziği karakterini yansıtan akor kurgularının ve farklı arpej figürasyonlarının rahatlıkla seslendirilebilmesiyle anlam kazanmıştır. Bu seslendirme stillerinin yanı sıra oktavlı çalma yöntemi de kanunun önemli bir karakteristik özelliğidir. Oktavlı çalma yöntemi, piyano, gitar ve kanun arasındaki önemli bir benzer noktadır. “Bir kanun icracısı, bir elin parmaklarıyla aynı anda en fazla üç nota çalabilir ve bu üç notanın en kalındaki notasıyla en tizdeki notası arasında en fazla bir oktav kadar açıklık olabilir. Arpej ve akorların çalınmasında sadece mızrapların değil tüm parmakların kullanılması daha yumuşak ve akıcı bir ifade elde edilmesini sağlar (Türkmen & Beşiroğlu, 2009:50)”. Berkman (2012:119-120) benzer bir yaklaşımla kanun ile çift seslerin aynı anda eşzamanlı olarak çalınabileceğini ifade etmektedir. Bu durumu, baş ve orta parmakların kullanımıyla birlikte kanun çalmanın yeni geliştirilmiş tekniklerinden birisi olarak görmekte ve bu teknik sayesinde mızraplı parmaklardan daha seri bir şekilde kırık uygulamın ve 3’lü ve 4’lü uygulamın seslendirilebileceğini savunmaktadır.

Bu çalışma, kanun çalgısının ilköğretim müzik dersi öğretim programına uygun türkü, şarkı ve marş çalışmalarında ne derece etkili olduğunu belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Geleneksel Türk müziği çalgıları ve müzik eğitimi alanının birleştiği noktalarda yapılan araştırmalar yok denecek kadar azdır ve bu duruma bağlı olarak hem metot yönünden hem de bilimsel yayınların sayısı bakımından önemli eksiklikler göze çarpmaktadır. Bu çalışma, bu konulara katkıda bulunmak ve sonraki çalışmalara fikir sunabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

“Kanun çalgısının, ilköğretim müzik dersi öğretim programında kullanımına yönelik geliştirilen yaklaşımlar öğrenciler üzerinde ne derece etkilidir?”

1.2. Alt Problemler

- “Sazıma” adlı türküde kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesi ve uygulama sonrası seslendirme becerileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

- “İzmir Marşı” adlı eserde kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesi ve uygulama sonrası seslendirme becerileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

- “Yurduma” adlı çocuk şarkısında kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesi ve uygulama sonrası seslendirme becerileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Araştırma Modeli

Araştırmanın modeli oluşturulurken ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel bir çalışmada araştırmacı en azından bir bağımlı değişkeni manipüle eder ve bunun bir veya daha çok bağımlı değişken üzerindeki etkilerini belirlemeye çalışır. Araştırmacı deney grubu ile kontrol grubu arasında her şeyin eşit olmasını ister. Ancak bu sayede manipüle edilen bağımsız değişkenin etkisini doğru olarak tespit etmek mümkün olur (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu, Yıldırım, 2010, s. 65). Bununla birlikte ön test – son test kontrol gruplu desenin, deneysel işlemin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin test edilmesiyle ilgili olarak araştırmacıya yüksek bir istatistiksel güç sağlayan, elde edilen bulguların neden – sonuç bağlamında yorumlanmasına olanak veren ve davranış bilimlerinde sıklıkla kullanılan güçlü bir desen olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2014, s. 24).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırma, 2015 - 2016 Eğitim – Öğretim yılında Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulunda 8 – A ve 8 – B sınıflarında öğrenim gören (n = 20) öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler, gönüllük esasına göre ve veli izin belgeleri doğrultusunda araştırmaya katılım göstermişlerdir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada ilk olarak konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Bu çalışmalar devam ederken araştırmacılar tarafından geliştirilen deneysel işlem sürecinin uygulanabilmesi için Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı ve Türkiye Cumhuriyeti Kars Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü arasında resmi yazışma başlatılmıştır. Deneysel işlem süreci için hazırlanan denklik testi, öntest ve sontest soruları “Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri” konulu 2012/3 nolu genelgesi gereğince oluşturulan komisyon tarafından incelenmiş olup, Kars Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez ilçede bulunan Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu öğrencilerine okul idaresinin sorumluluğu altında uygulanması koşuluyla karar verilmiştir. Veriler, iki farklı ölçme aracı kullanılarak toplanmıştır.

2.2.1. Denklik Testi

Deneklerin iki gruba ayrılmasında izlenen iki temel yöntemden biri eşleştirme diğeri yansız atamadır” (Büyüköztürk, 2014, s. 22). Araştırmada kontrol ve deney gruplarının oluşturulması için deneysel işlem sürecinin başlangıç aşamasında bir denklik testi uygulanmıştır. Denklik testi sonuçları doğrultusunda grupların atamaları, yansız bir biçimde ve puan eşitliklerine göre yapılmıştır. “İki gruptaki deneklerin başlangıçtaki farklılıkların en aza indirgemenin yolu ise deneklerin uygun yöntemlerle grupların atanmasından geçer. Bu veri toplama aracında bireylere toplam 25 adet genel müzik bilgisine ve müzik kültürüne dayalı çoktan seçmeli sorular sorulmuştur.

Uzman görüşü alma formu, iki farklı üniversitenin müzik bölümlerinde görev yapan 2 öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuştur. Puanlayıcılar arasındaki güvenilirliği belirlemek için hesaplanan korelasyon katsayısı 0,86 ($p < .001$) olarak bulunmuştur. Bu sonuç doğrultusunda denklik testinin güvenilir olduğu söylenebilir.

2.2.3. Uzman Görüşü Alma Formu

Araştırmaya ait dereceli puanlama anahtarlarının geçerliliğini tespit amacıyla araştırmacılar tarafından uzman görüşü alma formu hazırlanmıştır. Bu form; öğretim sistemi, ön test ve son test aşamalarında öğrencilerin araştırmaya uyumluluğu, ölçülecek olan davranışları ve dereceli puanlama anahtarının içeriğini (soruları, cevap maddeleri, zamanlamayı, puanlama anahtarının tekniğini) sorgulama amacıyla hazırlanmıştır. Form, 10 maddelik ve beşli likert tipli bir düzen içinde hazırlanmıştır. Form içerisinde yer alan sorular uzmanlara sunulmuş görüşleri alınmıştır. Uzmanlar birkaç öneri dışında olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Bu önerilere bağlı olarak dereceli puanlama anahtarlarında bulunan davranışlar bölümü, daha kısa ifadelerle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca derecele puanlama anahtarının ilk sütununda bulunan açıklamalar kısmına, “Uzman Adı Soyadı” ve “Soru Numarası” başlıkları eklenmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Kontrol ve deney gruplarında onar kişi bulunduğu için analizlerde parametrik olmayan testlerden yararlanılmıştır. Araştırmalarda örneklem oluşturan grupların büyüklüğünün 15'in altında olduğu durumlarda parametrik olmayan testlerin kullanılması bir zorunluluktur (Büyüköztürk, 2010, 8). Denklik testi sonuçlarının analizinde ise “TestMaker 9. 3” paket programı kullanılmıştır. Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Mann-Whitney U Testi iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2010, 155). Kontrol ve deney grubunun kendi içerisinde ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla ise Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi, bir gruba ait eşleştirilmiş iki farklı dağılım arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla kullanılır (Baştürk, 2011, s. 174; Büyüköztürk, 2010, s. 162). Verilerin çözümlenmesinde 0. 05 önem düzeyi olarak kabul edilmiştir.

2.4. Öğretim Sistemi (DeneySEL İşlem)

Öğretim sistemi, eğitim programının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılması istenen bilgi, beceri, tutum ve davranışların ders kümeleri olarak planlı bir biçimde düzenlenmesidir (Demirel, 2014, s. 12). Araştırmanın deneysel işlem süreci 8 haftada uygulanmıştır. Çalışma grupları ile haftada üçer ders saati (40 dakika X 3 = 120 dakika) olmak üzere ünite ve derslerle ilgili öğretim sistemi uygulanmıştır. Deneysel işlem sürecinde dersler, kontrol grubu ile geleneksel biçimde sürdürülürken deney grubu ile de haftalık ders çalışma planına dayalı öğretim sistemi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Öğretim sistemi içerisinde araştırmacılar tarafından hazırlanan eserlerin (marş, okul şarkısı, türkü ve şarkı türlerinin) çalgı eşlikli olarak seslendirilmelerine yer verilmiştir.

Deneysel işlem sürecinde toplam 10 farklı ünite bulunmaktadır. Öğretim sistemi ve özellikle üniteler, “Doğrusal (Dikey) Programlama Yaklaşımı (Tyler)” biçiminde sunulmuştur. Doğrusal programlama yaklaşımı, bilinenden bilinmeyene ilkesine bağlıdır. Ön bilgiler, davranışlar kazanılmadan bir diğerine geçmenin zor olduğu ve konuların birbiri ile ilişkili olması gerekmektedir.

Ön test ve son testte toplam 3 ünite ile ilgili sorular sorulmuştur. Öğretim sisteminde her ünitenin içeriğinde hedeflenen kazanımların sağlanması için araştırmacı tarafından önceden hazırlanmış çalışmalar, etütler ve eserler, öğretim sisteminde haftalara bölünerek uygulanmıştır. Ünite aşamaları araştırmacılar tarafından özel bir biçimde kodlanarak ve numaralandırılmış bir biçimde hazırlanmıştır. Öğretim sisteminin uygulanış düzeni Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Ünite Planı ve Uygulanacak Çalışmaların Haftalara Göre Dağılımı

ÜNİTE PLANI								
Ünite Kodu	Hafta							
	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.
Ünite ile İlgili Eser ve Etütlerin Numaraları								
A	A ₁	A ₂	A ₃	A ₄	A ₅	A ₆	A ₇	A ₈
B			B ₁	B ₂	B ₃	B ₄	B ₅	B ₇
C	C ₁	C ₁	C ₂	C ₂	C ₂	C ₃	C ₂	C ₁
D		D ₁		D ₂	D ₃	D ₄	D ₅	D ₆
E	E ₁	E ₂	E ₃	E ₄	E ₅	E ₆	E ₇	E ₈
F	F ₁	F ₂	F ₃	F ₄	F ₅	F ₆	F ₅	F ₄
G			G ₁	G ₂	G ₃		G ₄	
H						H ₁		H ₂
I							I ₁	H ₃

Tablo 1’de görülen ünite kodlarının açıklamaları sırasıyla şu şekildedir: **A** (Kanun eşliğinde tek ses işitme ve seslendirme çalışması), **B** (Kanun eşliğinde iki ses işitme ve seslendirme çalışması), **C** (Kanun eşliğinde tartım işitme ve seslendirme çalışması), **D** (Kanun eşliğinde majör ve minör dizi seslendirme çalışması), **E** (Kanun eşliğinde tonal ezgileri işitme ve seslendirme çalışması), **F** (Kanun eşliğinde makamsal ezgileri işitme ve seslendirme çalışması), **G** (Kanun eşliğinde çocuk şarkıları seslendirme çalışması), **H** (Kanun eşliğinde türkü seslendirme çalışması), **I** (Kanun eşliğinde marş seslendirme çalışması).

Tablo 1’de görülen 1 numaralı kodlar (A₁ - B₁ - C₁ - D₁ - E₁ - F₁ - G₁ - H₁ - I₁) araştırma içerisinde örnek vermek amacıyla gösterilmiştir. Öğretim sistemi içerisinde uygulanan kanun eşlikli çocuk şarkıları, türküler ve marşlara örnek vermek amacıyla öntest ve sontest aşamalarında kullanılan eser düzenlemelerine yer verilmiştir. Araştırma için ünitelerden alınan bazı çalışmalar aşağıda şekiller halinde gösterilmiştir.

Şekil 1. Kanun eşliğinde tek ses işitme ve seslendirme çalışması

Şekil 1’de tek ses işitme ve seslendirme konulu bir çalışma görülmektedir. Bu çalışmaların ünite ve ders kodu “**A**” olarak atanmıştır. Ünite planı incelendiği zaman bu çalışmalara tüm haftalarda da yer verildiği görülmektedir. Sekiz haftaya yayılan tek ses işitme ve seslendirme çalışmaları A₂ (2. hafta), A₃ (3. hafta), A₄ (4. hafta), A₅ (5. hafta), A₆ (6. hafta), A₇ (7. hafta) ve A₈ (8. hafta) olarak kategorize edilmiştir. Periyodik olarak sekiz haftaya yayılan bu çalışmaların hepsi birbirinden bağımsız ve farklı şekillerde düzenlenmiştir.

Şekil 2. Kanun eşliğinde iki ses işitme ve seslendirme çalışması

Şekil 2’de iki ses işitme ve seslendirme konulu bir çalışma görülmektedir. Bu çalışmaların ünite ve ders kodu “**B**” olarak atanmıştır. Ünite planı incelendiği zaman bu çalışmalara farklı biçimleriyle birlikte altı haftalık süreç içerisinde yer verildiği görülmektedir. Bu çalışmalar, B₁ (üçüncü hafta), B₂ (4. hafta), B₃ (5. hafta), B₄ (6. hafta), B₅ & B₆ (7. hafta), B₇ & B₈ (8. hafta) olarak kategorize edilmiştir. İki ses işitme ve seslendirme çalışmalarının 7. ve 8. haftalarda yoğunluk kazandığı görülmektedir. Çalışma haftalarına göre konu dağılımı; 3. hafta “b3” (büyük üçlü), 4. hafta “k3” (küçük üçlü), 5. hafta “b3 & k3” ve 6. hafta “T4” (tam dördlü) şeklinde sıralanmıştır. Bu çalışmalara, 7. ve 8. haftalarda iki ders saati sürecinde yer verilerek ünite ders kodları 7. hafta: (B₅ & B₆) 8. hafta ise (B₇ & B₈) şeklinde ifade edilmiştir. Bu süreçteki konu dağılımı; 7. hafta B₅= “b3 – k3 – T4” & B₆= “T5” (tam beşli), 8. hafta B₇= “b3 – k3 – T4 – T5” & B₈= “b3 – k3 – T4 – T5” şeklinde sıralanmıştır.

Şekil 3. Kanun eşliğinde tartım işitme ve seslendirme çalışması

Şekil 3’de tartım işitme ve seslendirme konulu sekiz farklı tartım çalışması görülmektedir. Bu çalışmaların ünite ve ders kodu “**C**” olarak atanmıştır. Ünite planı incelendiği zaman bu çalışmalara tüm haftalarda da yer verildiği görülmektedir. Sekiz haftaya yayılan tartım işitme ve seslendirme çalışmaları, C₁ (1. ve 2. haftalar) C₂ (3, 4, 5 ve 7. haftalar). C₃ (6. hafta) olarak kategorize edilmiştir. Örneğin, C₂ çalışmasının birbirinden ayrı 4 haftalık süreç içerisinde öğretime yer verilmesi, öğrencilerin öğrenim durumlarında tespit edilen bazı eksikliklerden kaynaklanmaktadır. Yaşanan bu tarz eksiklikler karşısında araştırmacılar, konuların tekrar edilmesi kararına varmışlardır.

Şekil 4. Kanun eşliğinde majör ve minör dizi seslendirme çalışması

Şekil 4’de majör ve minör dizi seslendirme konulu iki çalışma örneği görülmektedir. Bu çalışmaların ünite ve ders kodu “D” olarak atanmıştır. Ünite planı incelendiği zaman bu çalışmaların ilk olarak öğretim sisteminin ikinci haftasında gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Ünite planında aynı zamanda farklı dizilere öğretim sisteminin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci haftalarda da yer verildiği görülmektedir. Bu çalışmalar, D₂ (4. hafta), D₃ (5. hafta), D₄ (6. hafta), D₅ (7. hafta) ve D₆ (8. hafta) olarak kategorize edilmiştir. İkinci hafta başlatılan majör ve minör dizi seslendirme çalışmalarında ilk olarak “do majör” dizisi öğretilmiştir. Diğer haftalara yayılan konu dağılımı ise; 4. hafta “doğal la minör dizisi”, 5. hafta “doğal re minör dizisi”, 6. hafta “si bemol majör dizisi”, 7. hafta “la majör dizisi” ve 8. hafta “do minör dizisi” şeklinde sıralanmıştır.

Şekil 4. Kanun eşliğinde tonal ezgileri işitme ve seslendirme çalışması

Şekil 4’de tonal ezgileri işitme ve seslendirme konulu sekiz farklı ezgi çalışması görülmektedir. Bu çalışmaların ünite ve ders kodu “E” olarak atanmıştır. Ünite planı incelendiği zaman bu çalışmaların ilk olarak öğretim sisteminin birinci haftasında gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Ünite planında aynı zamanda bu konunun farklı biçimlerine öğretim sisteminin tüm haftalarında yer verildiği görülmektedir. Bu farklı biçimlerde hazırlanan tonal ezgiler, E2 (2. hafta), E3 (3. hafta), E4 (dördüncü hafta), E5 (5. hafta), E6 (6. hafta), E7 (7. hafta) ve E8 (8. hafta) olarak kategorize edilmiştir. Öğretim sisteminin her haftasında yapılan tonal ezgi çalışmaları, öğrencilerin öğrenme durumlarına göre farklı veya aynı tonlarda hazırlanmıştır. Bu tonlar, 1. hafta: do majör, 2. hafta: do majör, 3. hafta: re minör, 4. hafta: do majör, 5. hafta: do majör, 6. hafta: mi minör, 7. hafta: do majör ve 8. hafta: mi minör olarak sıralanmıştır. Çalışma haftalarında hem aynı hem de farklı tonlarda yazılan ezgilere yer verilmesi öğrencilerin öğrenme durumlarına göre programlanmıştır. Her tonal ezgi çalışması birbirinden farklı şekilde ve birbirine benzer düzeylerde yazılmıştır.

Şekil 5. Kanun eşliğinde makamsal ezgileri işitme ve seslendirme çalışması (Buselik Makamı)

Şekil 5’de makamsal ezgileri işitme ve seslendirme konulu Buselik makamında hazırlanmış sekiz farklı ezgi çalışması görülmektedir. Bu çalışmaların ünite ve ders kodu “F” olarak atanmıştır. Ünite planı incelendiği zaman bu çalışmaların ilk olarak öğretim sisteminin birinci haftasında gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Ünite planında bu konunun farklı biçimlerine ve tekrarlanan aynı konulara öğretim sisteminin tüm haftalarında yer verildiği görülmektedir. Ünite planının 4. ve 5. haftalarında F₄ kodlu ünite dersinin, 5. ve 7. haftalarında ise F₅ kodlu ünite dersinin uygulandığı anlaşılmaktadır. Öğretim sisteminin her haftasında yapılan makamsal ezgileri işitme ve seslendirme çalışmaları öğrencilerin öğrenme durumlarına göre farklı veya aynı makamlarda hazırlanmıştır. Bu makamlar, 1. hafta: Buselik makamı, 2. hafta: Kürdi makamı, 3. hafta: Buselik makamı, 4. hafta: Kürdi makamı, 5. hafta: Buselik makamı, 6. hafta: Kürdi makamı, 7. hafta: Buselik makamı ve 8. hafta Kürdi makamı şeklinde sıralanmıştır. Çalışma haftalarında hem aynı hem de farklı makamlarda yazılan ezgilere yer verilmesi öğrencilerin öğrenme durumlarına göre programlanmıştır. Her makamsal ezgi çalışması birbirinden farklı şekilde ve birbirine benzer düzeylerde yazılmıştır.

YURDUMDA

Söz-Müzik: Mahir DİNÇER
Kanun Düzenleme: Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şan

Kanun

Aranagme

To hum lar fi da na
Bir tek dal kır ma dan

fi dan lar a ğa ca A ğaç lar or ma na dön me li yur dum da
or man sız kal ma dan Her in san bir fi dan dik me li yur dum da

Yu va dır kuş la ra ör tü dür
Yu va dır kuş la ra ör tü dür

top ra ğa Can ve rir do ğa ya
top ra ğa Can ve rir do ğa ya

or man lar yur dum da Yu va dir kuş la ra ör tü dür
or man lar yur dum da Yu va dir kuş la ra ör tü dür

top ra ğa Can ve rir do ğa ya or man lar yur dum da
top ra ğa Can ve rir do ğa ya or man lar yur dum da

Şekil 6. Kanun eşliğinde çocuk şarkıları seslendirme çalışması

Şekil 6’da kanun eşliği araştırmacılar tarafından yapılmış olan “Yurdumda” adlı eser görülmektedir. Çocuk şarkıları seslendirme çalışmalarının ünite ve ders kodu “G” olarak atanmıştır. Bu eser öntest ve son test aşamalarında soru olarak kullanılmıştır. Öğretim sistemi içerisinde 3, 4, 5 ve yedinci haftalarda ise farklı çocuk şarkılarının öğretimine yer verilmiştir. Bu haftalarda yapılan çocuk şarkısı çalışmaları G₂ (4. hafta), G₃ (5. hafta) ve G₄ (7. hafta) olarak kategorize edilmiştir. Bu çocuk şarkılarının tümüne “Yurdumda” adlı eserde olduğu gibi kanun eşlikleri yazılmıştır. Ünite planı incelendiği zaman çocuk şarkısı çalışmasının ilk olarak öğretim sisteminin üçüncü haftasında gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Üçüncü hafta söz-müziği Ziya Aydıntan ile Saip Egüz’e ait olan “Neşeli Ol”, dördüncü hafta bir uyarılma şarkı olan “Neşeli Günler”, beşinci hafta bir aktarma şarkısı olan “Alman Ezgisi (Sonbahar)”, yedinci hafta ise söz ve müziği Salih Aydoğan’a ait “Karlı Dağlar” adlı okul şarkılarının öğretimi gerçekleştirilmiştir.

SAZIMA

Yöresi: Sivas
Kaynak Kişi: Aşık Veysel Şatıroğlu
Kanun Düzenleme: Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Aranagme

Ben gi der sem
Lâl ol sun dil

sa zim sen kal dün ya da hey (Saz -) Ben gi der sem
le rin söy le me ya lan hey Lâl ol sun dil

sa zim sen kal dün ya da hey (Saz -) Ga rip bül bül
le rin söy le me ya lan hey

gi bi a hu zar et me hey zar et me hey zar et me hey zar et me hey

Şekil 7. Kanun eşliğinde türkü seslendirme çalışması

Şekil 7’de kanun eşliği araştırmacılar tarafından yapılmış olan “Sazıma” adlı türkü çalışması görülmektedir. Bu çalışmanın ünite ve ders kodu “H” olarak atanmıştır. Bu eser öntest ve son test aşamalarında soru olarak kullanılmıştır. Öğretim sistemi içerisinde 6 ve 8. haftalarda ise farklı türkülerin öğretimine yer verilmiştir. Bu haftalarda yapılan türkü çalışmaları H₁ (6. hafta) ve H₂ & H₃ (8 hafta) olarak kategorize edilmiştir. Sekizinci hafta içerisinde iki farklı türkü çalışması yapılmıştır. Bu türkülerin tümüne “Sazıma” adlı eserde olduğu gibi kanun eşlikleri yazılmıştır. Ünite planı incelendiği zaman türkü çalışmasına ilk olarak öğretim sisteminin altıncı haftasında “Çanakkale “Türkü” ile başlanıldığı anlaşılmaktadır. Sekizinci hafta yapılan derslerde ise “İzmirin Kavakları” ve “Divane Aşık Gibi” adlı türkülerin öğretimi gerçekleştirilmiştir.

İZMİR MARŞI

Söz : Anonim
Müzik : İzzettin Hümayi ELÇİOĞLU
Kanun Düzenleme: Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şan

Kanun

Aranagme

İz mi rin dağ la rın da çi çek ler a kal

Şekil 8. Kanun eşliğinde marş seslendirme çalışması

Şekil 8’de kanun eşliği araştırmacılar tarafından yapılmış olan “İzmir Marşı” adlı marş çalışması görülmektedir. Bu çalışmanın ünite ve ders kodu “I” olarak atanmıştır. Bu eser öntest ve son test aşamalarında soru olarak kullanılmıştır. Öğretim sistemi içerisinde ise 7. haftada farklı bir marşın öğretimine yer verilmiştir. Bu süreç içerisinde öğretimi gerçekleştirilen “Cumhuriyet Marşı” çalışması I₁ (7. hafta) olarak kategorize edilmiştir. “Cumhuriyet Marşı” için “İzmir Marşı” adlı eserde olduğu gibi kanun eşliği yazılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin “Sazıma” adlı türküyü kanun eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test ve son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda ki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 3.1.1. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	10.45	104.5	49.500	-.038	.969
Kontrol	10	10.55	105.5			
Toplam	20					

Tablo 3.1.1’e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin “Sazıma” adlı türküyü kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir (U=49,500; p>0.05). Sıra ortalamaları ve toplamaları dikkate alındığında kontrol grubu öğrencilerinin deney grubu öğrencilerine göre yüksek bir ortalamaya sahip oldukları fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı söylenebilir.

Tablo 3.1.2. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	13.65	136.5	18.500	-2.393	.017
Kontrol	10	7.35	73.5			
Toplam	20					

Tablo 3.1.2'ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin “Sazıma” adlı türküyü kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($U=18,500$; $p<0.05$). Sıra ortalamaları ve toplamları dikkate alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuçlar, deney gurubu için hazırlanan öğretim sisteminin kontrol grubu için uygulanan öğretim sistemine göre öğrencilerin “Sazıma” adlı türküyü kanun eşliğinde seslendirmelerinde daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu etkililik aynı zamanda istatistik açıdan da anlamlı düzeyde etkili olduğu anlamına gelmektedir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin “İzmir Marşı” adlı eseri kanun eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test ve sontest sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda ki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 3.2.1. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	11.40	114	41.000	-.695	.487
Kontrol	10	9.60	96			
Toplam	20					

Tablo 3.2.1'e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin “İzmir Marşı” adlı eseri kanun eşliğinde seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($U=41,000$; $p>0.05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında kontrol grubu öğrencilerinin deney grubu öğrencilerine göre yüksek bir ortalamaya sahip oldukları fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı söylenebilir.

Tablo 3.2.2. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	12.70	127	28.000	-1.705	.088
Kontrol	10	8.30	83			
Toplam	20					

Tablo 3.2.2'ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin “İzmir Marşı” adlı eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($U=28,000$; $p>0.05$). Sıra ortalamaları ve toplamları dikkate alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuçlar, deney gurubu için hazırlanan öğretim sisteminin kontrol grubu için uygulanan öğretim sistemine göre öğrencilerin “İzmir Marşı” adlı eseri kanun eşliğinde seslendirmelerinde daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu etkililik aynı zamanda istatistik açıdan da anlamlı düzeyde etkili olduğu anlamına gelmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin “Yurduma” adlı çocuk şarkısını kanun eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test ve sontest sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var

Uludağ, A. K., & Dönmez Devecioğlu, N. (2017). Kanun çalgısının okul müzik eğitiminde kullanımına yönelik geliştirilen sistematik yaklaşımlar ve etkililik düzeyleri. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 1017-1034. doi:[10.14687/jhs.v14i1.4488](https://doi.org/10.14687/jhs.v14i1.4488)

olup olmadığını tespit edebilmek için Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda ki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 3.3.1. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	9.80	98	43.000	-.539	.590
Kontrol	10	11.20	112			
Toplam	20					

Tablo 3.3.1'e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin "Yurduma" adlı çocuk şarkısını kanun eşliğinde seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir (U=43,000; p>0.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında kontrol grubu öğrencilerinin deney grubu öğrencilerine göre yüksek bir ortalamaya sahip oldukları fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı söylenebilir.

Tablo 3.3.2. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	14.70	147	8.000	-3.189	.001
Kontrol	10	6.30	63			
Toplam	20					

Tablo 3.3.2'ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin "Yurduma" adlı çocuk şarkısını kanun eşliğinde seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir (U=8,000; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamaları dikkate alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuçlar, deney grubu için hazırlanan öğretim sisteminin kontrol grubu için verilen öğretim sistemine göre öğrencilerin "Yurduma" adlı çocuk şarkısını kanun eşliğinde seslendirmelerinde daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu etkililik aynı zamanda istatistik açıdan da anlamlı düzeyde etkili olduğu anlamına gelmektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Elde edilen sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, son test aşamasının ardından deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha başarılı olmaları ve öğretim sisteminin herhangi bir aksaklığa uğratılmadan gerçekleştirilmesi, araştırmanın amacı ile anlamlı derecede örtüşüğünü göstermektedir. Kanun eşliğinde yürütülen deneysel işlem süreci sonucunda ilköğretim müzik öğretimi ders programına uygun eserlerin seslendirmesinde herhangi bir sorun ile karşılaşmadığı görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin motivasyonlarında ve derse karşı ilgilerinde de gözle görülür bir artış olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin sontest aşaması sonucunda elde ettikleri yüksek puanlar, bu artışı destekleyen en önemli argümanlardır.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin "Sazıma, İzmir Marşı ve Yurduma" adlı eserleri kanun eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test ve sontest sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Araştırmanın birinci alt problemine ait son test sonucunda, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir (U=18,500; p<0.05). Araştırmanın ikinci alt probleminde ise iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir (U=41,000; p>0.05). Fakat bu

sonuç yine de sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında deney grubunun daha başarılı olduğunu göstermektedir. Araştırmanın üçüncü alt problemi değerlendirildiği zaman ikinci alt problemde olduğu gibi gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($U=8,000$; $p<0.05$). Bir önceki alt problemde olduğu gibi bu fark sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında deney grubunun daha başarılı olduğunu göstermektedir. Özellikle son test aşamasının ardından deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha başarılı puanlara sahip olmaları uygulanan deneysel işlem sürecinin olumlu derecede etkili olduğunu göstermektedir.

Türk ve Batı müziği çalgılarının genel özellikleri incelendiği zaman hem solo hem de polifonik seslendirme özelliklerine sahip çalgıların piyano, arp, gitar ve kanun olduğu söylenebilir. “Bir kişinin tek başına çoksesli müzik yapabilmesini sağlayan, evrensel anlamda kabul görmüş çalgıların başında piyano gelir (Kutluk, 1996:3-4)”. Gitar ise “eğitim müziğinde piyano ile birlikte, çoksesli duygunun geliştirilmesi, yerleştirilmesi ve sevdirmesine katkıları olacak bir güce sahiptir. (Yöndem, 1992, s. 15)”. Piyano ve gitarın fonksiyonlarına benzer bir çalgıda arptır. “Zengin bir anlatım gücü olan çalgının ses alanı çok geniştir. Akorlar arpejlerle verilir. Üstün olanaklarından biri, glissando çalışmalarını yarattığı büyüleyici etkidir. (Aydoğan, 2007:20)”. Bu çalgıların eğitimi, müzik sanatını kapsayan hemen hemen birçok akademik kurumda sistematik olarak verilmektedir.

Belirtmek gerekir ki, müzik eğitimi veren kurumlara ait çalgı öğretimi ders programları genellikle mesleki ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanmaktadır. Bu programlar müzik öğretmenliği açısından değerlendirildiği zaman özellikle piyano ve gitarın birçok fonksiyonundan öğretmenlik mesleğinin de faydalanılabildiği görülmektedir. Fakat piyanonun temin edilmesindeki zorluklar ve akort problemi müzik öğretmenliği mesleğinde ki kullanımını neredeyse imkânsız hale getirmektedir. Bu tarz problemler karşısında gitarın taşınmasındaki ve akort edilmesindeki kolaylıklar açısından daha avantajlı bir çalgı olduğu düşünülmektedir. “Özdek ve Albuz (2014)’a göre gitar, hem evrensel nitelikleri hem de solo ve eşlik kapasitesinin imkânlarıyla müzik eğitiminin önemli bir aracı hâline gelmiş ve böylece farklı müzik türlerine ait eserlerin icrasında da sıklıkla kullanılan çalgılardan birisi olmuştur”.

Kanun’un müzik öğretmenliği mesleğine birçok yönü ile katkı sağlayabileceğini gösteren önemli özellikler bulunmaktadır ve gitarın bu tarz özellikleri ile birlikte benzerlik göstermektedir. Kanunun taşınmasındaki kolaylık, hem solo hem de polifonik bir çalgı olması, akordunun kolaylıkla yapılabilmesi, akor kurgularının, tremoloların, oktavların ve arpej uygulamalarının seslendirilebilmesi akla gelen ilk örneklerdir. Kanunu diğer çalgılardan ayıran en önemli temel özellik ise hem tonal hem de makamsal yapıtların kolayca seslendirilebilmesidir.

Yapılan araştırmalar, Türk müziği çalgı eğitimi alanında görülen en önemli eksikliğin metot sayısındaki ve içeriğiyle ilgili bazı yetersizlikleri işaret etmektedir. Alkaç ve Kaya (2017) kanun ve klasik kemençe üzerine yapmış oldukları bir araştırmada Türk müziği çalgı eğitimi için kaynak oluşturabilecek yeterli sayıda metot ve çalgıya özel eser repertuarının olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

1976’da Türk Musikisi Devlet Konservatuarı’nın Milli Eğitim Bakanlığı’ndan Kültür ve Turizm Bakanlığına ve daha sonra İstanbul Teknik Üniversitesi’ne geçişi ile akademik alanda eğitim ve öğretimine başlamıştır (Tura,1988:62). Bu başlangıçla birlikte Türkiye’de müzik eğitimi veren kurumlarda hem Türk müziği nazariyatı hem de Türk müziği çalgı eğitiminin verilmesi adına en somut adım atılmıştır. Eğitim fakültelerine bağlı müzik öğretmenliği programlarında ise Türk müziği çalgılarına yeterince yer verilmediği görülmektedir. “Atasoy (2013:96) bir araştırmasında Kanun’un ana çalgı olarak okutulduğu Müzik Eğitimi Anabilim Dallarını, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Muğla Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi olarak tespit etmiştir”. Bu tespitten hareketle hem solo hem de armonik olarak seslendirilebilen Kanun, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında daha yaygın hale getirilebilir. Kanun, müzik eğitimi alanında Bireysel Çalgı Eğitimi derslerinin yanı sıra Orkestra Oda Müziği ve Eşlik derslerinde de etkin bir şekilde kullanılabilir. “Berkman (2012:134) bu

öneriyi destekleyen benzer bir yaklaşımla kanunun orkestra üyesi ve eşlik çalgısı olarak da kullanılabilceği yönünde görüş belirtmiştir”.

Araştırmanın öğretim sistemi içerisinde yer alan eserlerin eşlik yazımında kullanılan çeşitli arpej figürasyonları ve üçlü akor kurguları, kanunu teknik açıdan ön plana çıkarabilecek tekniklerdir. Karaelma (2009:137) kanun için yeni saz eserleri üretilmesi için çaba sarf edilmesini ve kanunu teknik açıdan ön plana çıkaracak ezgilerin bestelenmesini önermektedir.

Kaynakça

- Akkuş, S. (2004). Türk Müziğinde Halil Karaduman ve Göksel Baktadır'ın Müzik ve Kanun Sazındaki Eğilimleri ve Yönelişleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Alkaç, G., & Kaya, F. (2017). Yükseköğretim Kurumlarındaki Türk Müziği Çalgı Eğitimine Kanun ve Klasik Kemeçe Örneklemleri İle Genel Bir Bakış, NWSA, 12 (1), s. 17-29.
- Aydoğan, D. (2007). Çağdaş Türk Müziği Bestecilerinin Sahne Müziği Eserlerinde Arp Kullanımları. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Baştürk, R. (2011). *Bütünü yönleriyle SPSS örneklili nonparametrik istatistiksel yöntemler* (2. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı*. (20. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kahyaoglu, Y. (2011). Kanun Sazı Öğretiminde Klasik Türk Müziği Saz Eseri Formlarının Fonksiyonlarının İncelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Karaelma, B. (2009). Türk Müziğinde Kanun Eğitimi ve Kanun Metotları üzerine bir inceleme, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Sayı 22, s. 129-138.
- Kutluk, Ö. (1996). Okul Şarkılarına Piyano İle Eşlik Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özdek, A., & Albuz, A. (2014). Makamsal Karakterdeki Gitar Müziği Eserlerinin Lisans Eğitiminde Kullanımına Yönelik Görüşler. Sanat Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, s. 169-195.
- Türkmen, O., Beşiroğlu, Ş. (2009). Çağdaş Çalgı Tekniklerinin Kemeçe, Ud, Kanun ve Neye Uyarlanması. İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi/b Sosyal Bilimler, Cilt 6, Sayı 1, s. 41-52.
- Yöndem, S. (1992). Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Anadal Gitar Eğitimi Nasıl Olmalıdır? Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Extended English Abstract

Purpose

Musical audition-vocalising lessons, melody exercises (tonal and melodic creation), scale vocalising (major, minor and melodic creation), rhythm works and different kinds of works (songs, folk songs, march) which are worked at institutions where music education is given, are possible to vocalise with Kanun instrument. Kanun's anatomy and usage characteristics are suitable at this kind of works. This research is made in order to use Kanun at primary school music education with different approaches and to determine whether the teaching programme is useful which is made by the researcher. Another essential aim of this investigation is to show that Kanun has efficient qualities which can support Music teacher's needs. At restructuring experimental operation process stages, these factors were considered.

Method

The research's model was formed with pre-test and post-test group model. A researcher manipulates at least one independent variable at an experimental study and tries to see the effects on a dependent variable. A researcher tries to make all the situations equal between experimental group and control group. Effect of manipulated independent variable's can be seen only by this way. (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu, Yıldırım, 2010, s. 65). Also it can be said that pre-test and post

test group design is effective at seeing statistically the relation between dependent relationship and experimental study. Moreover it enables us to comment at cause and result relationship and it can be said that it is an essential design which is frequently used at behavioral science. (Büyüköztürk, 2014, s. 24).

Results

In order to see whether there is an important distinctness between pre- test and post –test, experimental group and control group students who vocalised “Sazıma, İzmir Marşı ve Yurduma” songs with Kanun instrument, Mann-Whitney U Test was applied. In favour of experimental group, statically important distinctness which belongs to research’s first bottom problem was fixated at post –test result. (U=18,500; p<0.05). At second bottom problem of the research, there was not any important difference between the groups. (U=41,000; p>0.05). But it was seen clearly on the result experimental group is more successful if we consider average and total. If we consider the third bottom problem of the research there were not any important difference between the groups like the second bottom problem research. (U=8,000; p<0.05). The difference shows that experimental group was more successful like the previous bottom problem if we consider mean rank average and total. We can conclude that especially after post-test, experimental group students were more successful than control groups if we consider the points and it shows us that experimental process was affirmatively effective.

Discussion

When anatomic features of West and Turkish music are superficially examined, it is seen that piano, harp, guitar and Kanun have both solo and polyphonic vocalising features. Education of these instruments is given nearly all of the institutions which contains music art. It has to be said that instrument teaching course schedule is prepared according to needs at institutions. If we evaluate the programmes in means of music teachers, especially piano and guitar are very useful instruments at this job and teachers can benefit from them. But difficulties at supplying piano and tuning them makes the conditions very hard at using them for music teachers. If we consider these problems we can say that guitar is a more advantageous instrument. Özdek and Albuz (2014) thinks that guitar has been an essential instrument at music education because it has got universal qualities, solo and accompaniment capacity. In conclusion it has been one of the instruments which is frequently used at different music types.

There are important qualities of Kanun which can contribute to music teacher profession and it resembles guitar with its this quality. For instance it can be carried easily, It is both a solo and a polyphonic instrument, it is easy to accord it, we can vocalise arpeggio and tremolo. The most important feature of Kanun is that it can vocalise tonal works easily.

Researches shows that the most important efficiency in the field of Turkish music instrument education is insufficiency at method number and content. Alkaç and Kaya (2017) made a research on Classic Kemancha and Kanun and they found that there are not sufficient method and musical repertoire for the instrument to create resource for Turkish music instrument education.

Turkish Music State Conservatory was connected to Ministry of Culture and Tourism from Ministry of National Education in 1976 and it started teaching and education academically. (Tura,1988:62). The most concrete stage was taken by this way on Turkish music instrument training and Turkish Music theoretical at institutions which gives education on Turkish Music. But it is seen that there is not sufficient education at education faculties on music teacher education programs.

Conclusion

It was seen that there were not any problems at vocalising works which takes part at music lesson teaching program with Kanun instrument at music lessons. Students’ both success level and motivation increased significantly. The points which students got at post –test stage are the most important factor to prove this argument. The teaching programme which was applied during experimental process shows that students can vocalise tonal works with Kanun instrument easily.